

THUIS IN NEDERLAND?

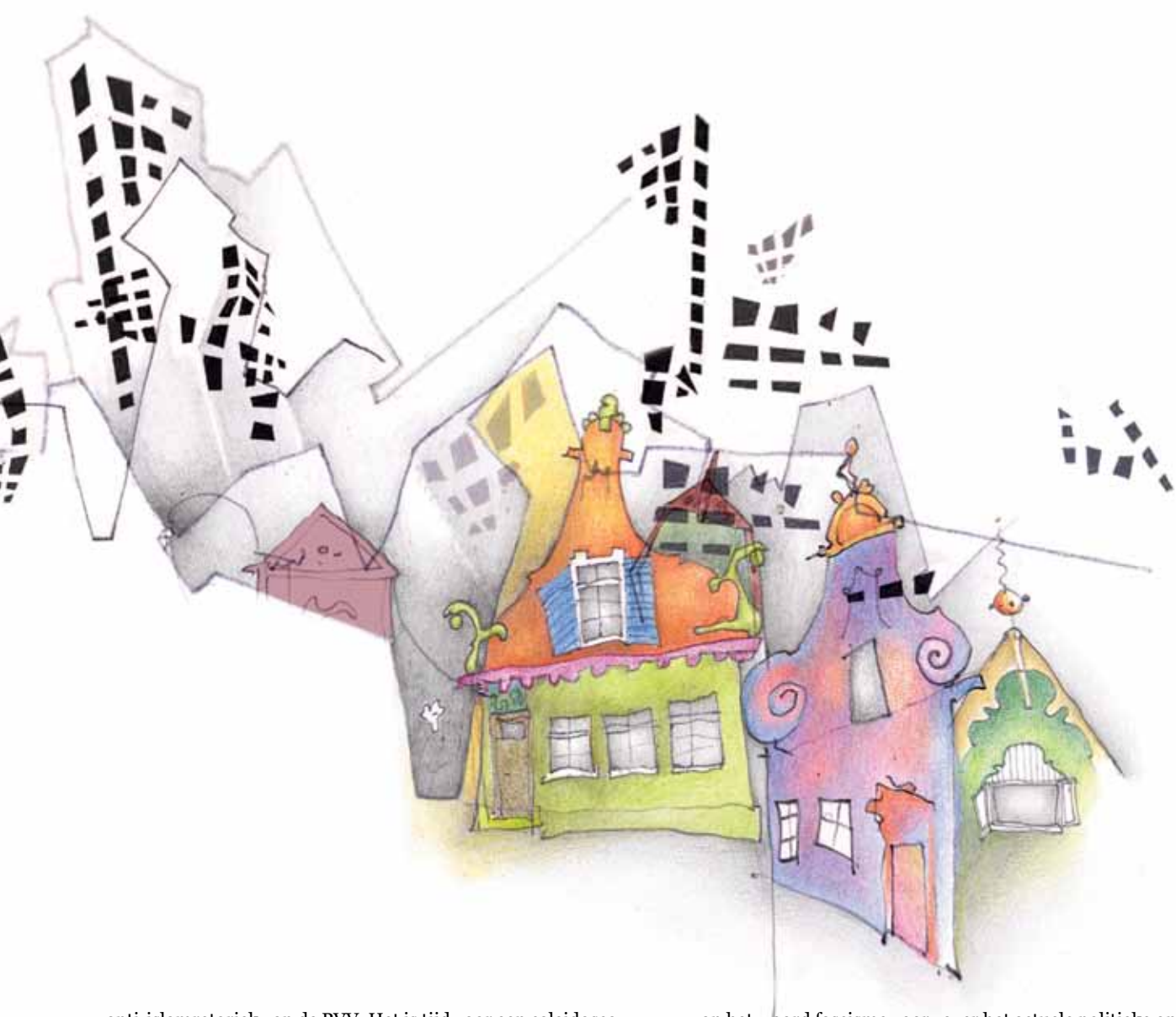
MOSLIMS EN DE STUNTTAAL VAN WILDERS

AYSEL SABAHOGLU

Volgens Wilders *islamiseert* de Nederlandse samenleving in rap tempo: steeds meer moslims krijgen steeds meer kinderen, die allemaal in de bijstand komen en steeds meer moskeeën bouwen. Moslims plegen *taqqiya*, zij verloochenen of verbergen hun geloof wanneer ze bedreigd worden of onder druk staan en zijn daarom niet te vertrouwen. Zij hangen een *fascistische ideologie* aan en horen hier gewoon niet. De *gematigde moslim* bestaat niet, want de *gematigde islam* bestaat niet. Nederland heeft een *joods-christelijk-humanistische traditie* en dat moet zo blijven. Verder moet de Koran, net als *Mein Kampf*, verboden of op zijn minst herschreven worden, mag er geen moslim meer het land in – dus huwelijksmigratie uit moslimlanden is uit den boze – en moeten we stoppen met zwem- of fietslessen voor allochtone vrouwen. Marokkaanse *straatterroristen* moeten door hun knieën worden geschoten en er moet etnische registratie komen, net als een totaalverbod op de boerka. Komt *Turkije in de EU*, dan gaat *Nederland eruit*. En om zijn ideeën en oplossingen een wetenschappelijke basis te geven, heeft de PVV laten onderzoeken wat migranten de Nederlandse samenleving kosten.

De taal en de voorstellen van Wilders zijn vaak grotesk en zelfs abject te noemen, maar niettemin ook mediageniek. *Kopvoddentaks* blijft immers in ons collectieve geheugen zitten, net als *haatbaarden* en *subsidieslurpers*. In elk woord van Wilders schuilt een schoffering, een verdraaiing, een loopje met de werkelijkheid. Regelmatig reageren in de media halfbakken – zelfverklaarde of door de media naar voren geschoven – moslimwoordvoerders minstens net zo onverschrokken met even zo intolerante taal en voorstellen. Maar het is opvallend stil onder de meeste, gewone, moslims in Nederland. Moslims ontsteken niet (meer) in woede en reageren beheerst, zoals bij de verschijning van de film *Fitna*.

Toch zeggen vrouwen met hoofddoek steeds vaker zich onveilig te voelen, maken allochtone mannen mee dat in de bus het plekje naast hen leeg blijft en worden er wachten georganiseerd om brandaanslagen op moskeeën te voorkomen. Ook onder moslims heersen angst en frustratie. Steeds vaker berichten de kranten over goed opgeleide jonge Turkse en Marokkaanse Nederlanders die weg zouden willen uit Nederland vanwege het politieke klimaat en de

anti-islamretoriek van de PVV. Het is tijd voor een caleidoscopisch onderzoek naar de taal van Wilders, met feiten en cijfers over de islamisering van Nederland, het fnuikende racisme en de integratie van moslims in Nederland. En tot slot: voelen moslims zich nog wel thuis in Nederland?

De stunttaal van Wilders

De verruwing van de taal en de omgangsvormen in de politiek en in de maatschappij zijn weliswaar van vóór Wilders' tijd, maar hij verstaat de kunst van het opruien bij uitstek. Van Geert Mak verscheen in 2005 *Gedoemd tot kwetsbaarheid*. Mak vergelijkt in dit essay de methode van de film *Submission* met de film *Der ewige Jude* en de propagandatechnieken van Joseph Goebbels. Mak durft dan al, in het gepolariseerde klimaat van vlak na de moord op Theo van Gogh, onomwonden te stellen dat de positie van moslims in Nederland begint te lijken op de positie van de Joden in de jaren dertig in Duitsland. Mak kreeg veel kritiek te verduren op zijn pamflet, maar hij bleef in een repliek bij zijn eerdere analyse. Daarna leek lange tijd elke verwijzing naar de gevaren van het fascisme ongepast. Van Rob Riemen verscheen echter recent het pamflet *De eeuwige terugkeer van het fascisme*. Net als Mak stelt Riemen dat de politiek van haat en ressentiment van de PVV onder de noemer fascisme is te duiden. De cultuurfilosoof constateert eveneens dat er een taboe is ontstaan op het bezigen

van het woord fascisme voor zover het actuele politieke ontwikkelingen betreft. Riemen is in ieder geval uitgesproken: het is volgens hem onmiskenbaar hedendaags fascisme, dat niet moet worden vergeleken met waar het twintigste-eeuwse fascisme op is uitgelopen, maar met hoe dat begon.

De journalist Jan Kuitenbrouwer schreef over het idioom van Wilders het bondige *De woorden van Wilders en hoe ze werken*. Kuitenbrouwer ziet in Wilders een taalvirtuoos die met een archaïsche woordenschat ('Dat zal me worst wezen') de islamofobe kiezer voor zich weet te winnen. Treffend weet Kuitenbrouwer te beschrijven wat de taal van Wilders zo effectief maakt. Zo houdt Wilders van hyperbolen; hij spreekt over 'een tsunami van moslims' en over 'miljoenen potentiële moslimterroristen'. Hij spreekt over massa-immigratie, straatterror, honderdduizenden Polen, moslimkolonisten. Bij het woord 'hoofddoekje' denken de meeste mensen gewoon aan het vriendelijke meisje bij de kassa van de supermarkt, dat meedoet in de maatschappij en daarbij vasthoudt aan haar geloofsovertuiging en juist niet aan de nare kanten van de islam. Daarom werkt het woord 'hoofddoekjesbelasting' niet en 'kopvoddentaks' wel, legt Kuitenbrouwer uit. Kuitenbrouwer spreekt in dit verband van een doelbewuste belediging, of op zijn minst een provocatie. Wilders is ook briljant in het *framen* van het debat; met uitgekiende woorden als islami- >

sering en kopvoddentaks weet Wilders telkenmale de kaders van de discussie te bepalen en het debat naar zijn hand te zetten.

En wordt Wilders aangesproken op het discriminerende karakter van zijn uitlatingen in de media, in de Tweede Kamer of in de rechtszaal, dan wordt hij naar eigen zeggen gedemoniseerd. In de roemruchte strafzaak tegen Wilders staat de vraag centraal, of de door hem gedane uitlatingen aanzetten tot haat en discriminatie door de islam te vergelijken zijn met het nazisme. Het Openbaar Ministerie vraagt echter om vrijspraak: Wilders zou niet over moslims maar over 'de islam' spreken en kritiek op een godsdienst zou niet strafbaar zijn. Bovendien kunnen de uitlatingen van Wilders weliswaar aanzetten tot haat, maar de uitlatingen werden gedaan in het kader van een maatschappelijk debat en dat neemt de strafbaarheid weg. De indieners van de klacht tegen Wilders stellen zich op het standpunt dat zij immateriële schade hebben geleden doordat Wilders met zijn uitspraken het leefklimaat bederft: zij vertegenwoordigen moslims die zich gekwetst voelen en aangetast in hun naam en goede eer. Zij ontsteken niet in publieke woede, maar maken de gang naar de rechter, zoals dat kan en mag in een democratie. En het is wel degelijk aan de rechter om op basis van verdragen, wetgeving en jurisprudentie de in het geding zijnde grondrechten (vrijheid van godsdienst, vrijheid van meningsuiting, verbod op discriminatie) af te wegen om te kunnen beoordelen waar de vrijheid van meningsuiting eindigt en waar strafbare belediging, discriminatie en haatzaaien beginnen.

Islamisering

Volgens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek wonen er ongeveer 900.000 moslims in Nederland, van wie de grootste groepen van Turkse en Marokkaanse origine zijn. Nederland telt 475 moskeeën, waarvan 242 Turks, 179 Marokkaans, 52 Surinaams en twee niet gedifferentieerd. Slechts een kwart van de moslims gaat wekelijks naar de moskee. Nederland telt tussen de 40.000 en 65.000 streng-gelovige moslims. Het merendeel van deze groep, mogelijk 32.000, heeft een Marokkaanse oorsprong. Slechts een klein deel van hen behoort tot de jihadistische stroming die geweld aanvaardbaar vindt als strijdmiddel, aldus het rapport *Salafisme in Nederland* van de Universiteit van Amsterdam. De islam, zo stelt de omstreden theoloog Tariq Ramadan, is inmiddels een Europese religie en ontwikkelt zich binnen de kaders van de rechtstaat, de democratie en de mensenrechten. De diversiteit onder moslims is overigens groot; moslims zijn gewoonweg geen homogene

ZIJ KENNEN DE WEG IN DE STAD EN HEBBEN ER EEN LEVEN OPGEBOUWD

groep. Moslims met een Turkse achtergrond kunnen gematigd soennitisch, orthodox-soennitisch, seculier of niet-seculier, sjiiitisch of alevitisch zijn, om maar een paar stromingen en denominaties te noemen. Ook voor moslims met een Marokkaanse achtergrond geldt dat er sprake is van verschillende groepen en geloofsinterpretaties. Deze denominaties hebben eigen verenigingen en moskeeën en komen elkaar hooguit in de landelijke islamitische koepelorganisaties tegen. De koepelorganisaties zijn overlegorganen voor de overheid: een typisch Nederlands product van de verzuijing. Onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) laat zien dat ook bij deze groepen sprake is van snelle secularisering. Turken en Marokkanen die de Nederlandse taal goed beheersen, meer sociale contacten met autochtonen onderhouden en meer Nederlandse televisie kijken, besteden minder tijd aan het geloof, aldus het SCP. Ook neemt onder niet-westerse allochtonen het geboortecijfer af. Vele niet-westerse allochtonen met een islamitische achtergrond voelen zich overigens alleen in naam moslim of noemen zich cultureel moslim. Zij voelen niet de behoefte om 'hard afstand' te nemen van de islam en voelen zich wel degelijk aangesproken op hun islamitische achtergrond. De grote steden 'verkleuren', en gezien de migratie-geschiedenis en de samenstelling van de steden is dat geen opzienbarende ontwikkeling. Van *islamisering* van Nederland zoals Wilders dat bedoelt is echter geen sprake.

Thuis in Nederland?

Niet-westerse allochtone jongeren van de tweede generatie doen het of 'fantastisch goed', of 'ontzettend slecht'. De nuance ontbreekt in het maatschappelijk debat over de integratie van moslims in Nederland. Ook in Duitsland is de multiculturele samenleving inmiddels failliet verklaard. Werkloosheid blijft een groot probleem, net als het sluimerende racisme. Maar ondanks alle problemen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt en ook op het gebied van criminaliteit, verbetert het opleidingsniveau van allochtonen gestaag en daarmee ook de arbeidsmarkt-participatie van de YEP, de *Young Ethnic Profes-*

sional (een term van Arjan Erkel en Sezgin Yilgin). Niettemin zeggen jonge moslims steeds vaker het gevoel te hebben er niet bij te horen en te willen emigreren naar het herkomstland van hun ouders. Het verharde maatschappelijke klimaat als reden om te willen emigreren komt in allerlei onderzoeken terug. Het verschijnsel dat allochtonen die het best geïntegreerd zijn zich het minst geaccepteerd voelen, wordt de 'integratieparadox' genoemd. Hogeropgeleiden nemen meer kennis van de maatschappelijke- en politieke discussies over de problematiek van de multiculturele samenleving en ervaren daardoor wellicht het maatschappelijk klimaat als ongunstig, aldus het SCP. Op stadsniveau is de identificatie overigens weer veel groter: allochtonen voelen zich eerder Rotterdammer of Amsterdammer dan Nederlander. Ook het bureau Motivaction heeft onderzoek gedaan naar de stemming onder moslims met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. Ook dit onderzoek bevestigt dat de meeste moslims hun toekomst in Nederland zien. Wel denkt een 'forse minderheid' over emigreren. Uit het onderzoek van Motivaction komt naar voren dat moslims vinden dat sinds de opkomst van Wilders autochtonen negatiever tegenover moslims staan. Bijna de helft van

de moslims is teleurgesteld en boos over de uitspraken van Wilders over de islam en over moslims. Bij een kleinere groep roepen zijn uitspraken zelfs gevoelens van angst en haat op. Wilders kan maar het beste genegeerd worden, vinden moslims volgens Motivaction. Een deel wil het gesprek aangaan met Wilders en zijn achterban of een hard tegengeluid laten horen. Er is nauwelijks animo voor een eigen islamitische partij.

Kortom, ondanks Wilders voelen moslims zich nog steeds thuis in Nederland. Allerlei rapporten laten zien dat de meeste, gewone, moslims zich niet van de wijs laten brengen, vertrouwen hebben in de rechtstaat en de democratische spelregels en ook de weg naar de rechter weten te benutten. Zij voelen zich in ieder geval thuis in hun stad, kennen er de weg en hebben er een leven opgebouwd. Het is vooral zaak om in het maatschappelijk debat Wilders scherp van repliek te dienen. Zijn stunttaal is zeker niet onschuldig. Politici en andere publieke figuren moeten niet vrezen voor de *frame* beschuldigd te worden van *demonisering*: de haatzaaiende taal en politiek van Wilders gaat ons immers allemaal aan, niet alleen de moslims.